

Zawody administracyjne i usługowe

Część II

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Po co Ci ta e-gazetka?

Czym mam zająć się w przyszłości? Jaką mam wybrać szkołę? Który z zawodów jest ciekawy? Czym kierować się, szukając pomysłu na siebie i dla siebie?

To całkowicie zrozumiałe, że zadajesz sobie te i inne pytania. Spokojnie, natłok pytań jest czymś naturalnym. Odpowiedź możesz znaleźć samodzielnie albo przy pomocy tej e-gazetki.

Czy już masz odpowiedź na pytanie, które pojawiło się w tytule? Jeśli tak, to super. A jeśli nie, to możesz liczyć na podpowiedź.

Ta gazetka jest po to, by:

- zachęcić Cię do poszukiwania pomysłów na siebie, na swoją karierę (naprawdę),
- podzielić się z Tobą informacjami o zawodach (nie martw się, nie o wszystkich),
- zaprosić Cię do korzystania z różnych „pomocy” w planowaniu kariery,
- pokazać Ci różne ścieżki dojścia do zawodu. Pamiętaj, że zawód możesz zdobyć nie tylko w technikum czy zasadniczej szkole zawodowej, ale także na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Na kurs może pójść każda osoba dorosła, która ma ukończone gimnazjum. Natomiast dla osób dorosłych, które uczyły się dwa lata w danym zawodzie lub dwa lata w nim pracowały, możliwością zdobycia kwalifikacji zawodowych są eksternistyczne egzaminy zawodowe. Ale o karierze edukacyjnej dalej.

Gazetka jest dla Ciebie. Możesz ją polecić innym! Komu? Kolegom, koleżankom, rodzicom, nauczycielom i tym, o których myślisz, że im się przyda. Możecie mieć przecież jeszcze jeden wspólny temat.

Miłej lektury!

A co w numerze e-gazetki?

Oczywiście, świetne info w pigułce:

- Informacje o zawodach związanych z:
  - chemią, ceramiką, szkłem i drewnem,
  - transportem,
  - usługami fryzjersko-kosmetycznymi.
- Quizy, psychozabawy, ciekawostki
- Wywiady
- „Doradca radzi...”
- Informacje o kolejnym numerze e-gazetki

Polecamy **Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego**

Dlaczego? Bo możesz:

- mieć dostęp do krótkich opisów 193 zawodów.
- znaleźć odpowiedź na pytanie: Kim mogę być?
- dowiedzieć się, w jakich typach szkół występuje interesujący Cię zawód.
- znaleźć go w prosty sposób w internecie, a dokładnie na www.koweziu.edu.pl.

Zajrzyj, bo warto!

Spis treści

Po co Ci ta e-gazetka?	2
Zawody administracyjne i usługowe (cz. II)	4-5
Quiz, psychozabawa, ciekawostki	6
Zawody związane z ekonomią, finansami i pracą biurową	7
Zawód: technik ekonomista	8
Zawód: technik organizacji reklamy	9
Quiz, psychozabawa, ciekawostki	10
Zawody związane z poligrafią i fotografią.....	11
Zawód: fototechnik	12
Zawód: technik cyfrowych procesów graficznych	13
Quiz, psychozabawa, ciekawostki	14
Zawody związane z wyrobami skórzano-włókienniczo-odzieżowymi	15
Zawód: technik technologii odzieży	16
Zawód: rękodzielnik wyrobów włókienniczych	17
„Posmakuj zawód” i wywiady.....	18-19
Doradca radzi...	20-21
Co w kolejnej e-gazetce?	22
Godne polecenia	23

**Czy zawód:
technik
ekonomista
to coś dla
Ciebie?**

Sprawdź na
stronie 6.

**Co wiesz
o wybranych
zawodach?**

Zajrzyj na strony
7, 11, 15.

Doradca radzi...

Jeśli chcesz wiedzieć,
w jakich sprawach, to
zajrzyj na strony 20-21.

Charakterystyka obszaru administracyjno-usługowego (A)

Do obszaru administracyjno-usługowego zaliczono 52 zawody. Dużo, prawda? Dlatego podzieliliśmy je na sześć grup i omawiamy w dwóch numerach e-gazetki.

Ale co się kryje pod nazwą: zawody administracyjne i usługowe?

Jeśli chodzi o zawody administracyjne, to są to zawody, w których osoby zajmują się pracami administracyjnymi, tzn. przygotowują dokumenty, rozliczenia, statystyki, zestawienia danych, piszą pisma, gromadzą informacje dla różnych odbiorców (dla swoich szefów, osób, z którymi współpracują, bądź dla klientów). Przykłady? Proszę bardzo: technik administracji, technik archiwista.

Jeśli chodzi o zawody usługowe, to są to takie zawody, w których osoby zajmują się świadczeniem usługi na rzecz innych ludzi. Krótko mówiąc, idziesz do fryzjera i prosisz o podcięcie grzywki. Czy jest to usługa? Oczywiście. Idziesz do sklepu po deser i prosisz sprzedawcę o jego podanie. To też jest przykład usługi. Podobnych zawodów jest wiele.

Warto pamiętać, że są też takie zawody, które są administracyjnymi i usługowymi zarazem. Przykłady: technik ekonomista, technik archiwista, technik prac biurowych. Osoba wykonuje swoją pracę, np. gromadzi dane, porządkuje je, a na czyjąś prośbę przygotowuje potrzebne informacje, zestawienia czy dokumenty.

Poznaj kolejne trzy grupy zawodów administracyjnych i usługowych.

I grupa: Zawody związane z ekonomią, finansami i pracą biurową

Trudno wyobrazić sobie świat bez kalkulowania cen, planowania wydatków, transakcji, reklam, książek, obsługi biurowej i finansowej. Przyznasz rację? Ktoś musi ustalić ceny wyrobów, wypisać i wydrukować faktury, odpowiedzieć na e-maile, przygotować pisma, opracować ciekawą reklamę, zachęcić do lektury książki, wyliczyć wynagrodzenia i przelać je na konta. Osoby wykonujące te prace to „armia” sekretarek, księgowych, kadrowych, sprzedawców książek, twórców reklam, pracowników urzędów zajmujących się meldunkami, podatkami, wydawaniem zaświadczeń.

Zawody należące do tej grupy: **technik organizacji reklamy, sprzedawca, technik handlowiec, technik księgarstwa, technik ekonomista, technik archiwista, technik prac biurowych, technik administracji, technik usług pocztowo-finansowych.**

II grupa: Zawody związane z poligrafią i fotografią

Jest taka grupa zawodów, w których można zająć się uwiecznianiem wydarzeń. Kto z Was nie lubi robić i oglądać zdjęć? O ile zdjęcia z wakacji czy wycieczki są naszego autorstwa, to już inne ważne zlecamy zawodowym **fotografom**. Z fotografią związany jest także **fortotechnik**, który zajmuje się obróbką fotochemiczną zdjęć. Dokonuje zapisu oraz przetwarzania i wizualizacji informacji obrazowej w laboratoriach fotograficznych usługowych, profesjonalnych, przemysłowych. W tej grupie zawodów wymieniany jest też **technik cyfrowych procesów graficznych**. Od jego umiejętności zależy bowiem ostateczny wygląd ulotek, prospektów, gazet, czasopism kolorowych oraz książek. A zastanawialiście się, gdzie oprawić zniszczoną, „zaczytaną” książkę, dać jej nowe życie? Oczywiście, u **introligatora**. Oprawia książki, albumy, słowniki.

Zawody należące do tej grupy: **drukarz, technik procesów drukowania, technik procesów introligatorskich, introligator, technik cyfrowych procesów graficznych, fotograf, fototechnik.**

III grupa: Zawody związane z wyrobami skórzano-włókienniczo-odzieżowymi

Można powiedzieć, że osoby pracujące w tych zawodach ubierają nas, robią dla nas buty i torebki, a także wytwarzają dekoracyjne wyroby włókiennicze, np. narzuty. **Garbarz skóór** zajmuje się wyprawianiem skór zwierzęcych i ich przygotowaniem do szycia z nich, np. płaszczy czy kurtek. Krojeniem i szyciem rzeczy ze skór zajmuje się **kuśnierz**. **Kaletnik** robi i naprawia torebki, a **obuwnik** – jak sama nazwa wskazuje – wykonuje obuwie. W tej grupie zawodów jest jeszcze **krawiec**, który szyje odzież na miarę, a czasem ją przerabia. Są to zawody rzemieślnicze stare jak świat. Od zawsze ludzie nosili ubrania i buty (no, prawie od zawsze). Jeśli wybierzesz się na kiermasz, to zobaczysz ręcznie robione paski, biżuterię, serwetki, obrusy. Są to wytwory **rękodzielnika wyrobów włókienniczych**. W fabrykach częściej niż w zakładach rzemieślniczych pracują technicy (w zawodach z tej grupy), którzy planują, organizują i nadzorują procesy technologiczne.

Zawody w tej grupie: **technik włókiennik, technik technologii odzieży, technik technologii wyrobów skórzanych, technik obuwnik, technik garbarz, technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych, garbarz skór, kaletnik, obuwnik, kuśnierz, krawiec, rękodzielnik wyrobów włókienniczych, operator maszyn włókienniczych.**

Psychozabawa

Czy zawód: technik ekonomista jest dla Ciebie?

Technik ekonomista	Tak	Nie
1. Czy lubisz matematykę?		
2. Czy dokładność to Twoja mocna strona?		
3. Czy lubisz pracować samodzielnie?		
4. Czy lubisz liczyć?		
5. Czy jesteś osobą systematyczną?		
6. Czy radzisz sobie ze stresem?		
7. Czy potrafisz wysiedzieć 8 godzin przy biurku?		
8. Czy lubisz pracę z komputerem?		
9. Czy praca w biurze jest interesująca?		
10. Czy lubisz robić wykresy, schematy?		

Obliczanie wyników:

Za każdą odpowiedź TAK otrzymujesz 1 punkt. Podlicz zdobyte punkty i dowiedz się, czy jest to zawód dla Ciebie.

Punktacja 7–10

Twoje kompetencje wskazują, że jest to zawód, który możesz wziąć pod uwagę w swoich wyborach.

Punktacja 6–4

Możesz rozważać ten wybór, ale zastanów się – być może istnieją zawody lepiej dopasowane do Twoich zdolności i predyspozycji.

Punktacja 3–0

Porozmawiaj z doradcą zawodowym, może uda Ci się znaleźć zawód idealnie pasujący do Ciebie.

Pamiętaj, to tylko psychozabawa!

Zawody ekonomiczne, związane ze sprzedażą i finansami – quiz

Odpowiedz na pytania:

1. Czy każdy absolwent gimnazjum może kształcić się w zawodzie technik prac biurowych?
2. Czy nieśmiałość jest zaletą w zawodzie technik organizacji reklamy?
3. W jakim zawodzie nieśmiałość nie będzie przeszkodą?
4. Jakie zainteresowania są mile widziane w zawodzie technik księgarstwa?
5. Przedstawiciele którego zawodu można znaleźć prawie w każdym miejscu zamieszkania?
6. Czy w małej miejscowości można łatwo otrzymać pracę w zawodzie technik organizacji reklamy?
7. Czy zawód technik ekonomista można zdobyć w 3-letniej zasadniczej szkole zawodowej?

Odpowiedzi: 1 – nie. Kształcenie w zawodzie technik prac biurowych jest przeznaczane tylko dla osób niewidomych i słabo widzących. 2 – nie; 3 – np. w zawodzie technik architektura; 4 – zainteresowania literackie; 5 – w zawodzie sprzedawcy; 6 – nie. W tym zawodzie łatwiej znaleźć pracę w dużym mieście; 7 – nie. Kształcenie w tym zawodzie odbywa się 4-letnim technikum.

Zawody związane z finansami, administracją i ekonomią

Branża ekonomiczna jest dzisiaj na topie. Specjalistów zatrudniają firmy, banki, urzędy, biura zajmujące się finansami. Zawód **technik ekonomista** został opisany szczegółowo na stronie 8. Często słyszymy, że nie wystarczy coś wyprodukować, trzeba jeszcze umieć to „sprzedać”, czyli zareklamować. Tym może zająć się zawodowo **technik organizacji reklamy** (szczegółowo opisany na stronie 9).

Ciekawą grupą są również **technicy księgarstwa** zajmujący się przygotowaniem, promowaniem i sprzedażą książek, albumów i wydawnictw typu mapy, płyty, gry komputerowe itp. Sprowadzają książki, przygotowują je do sprzedaży, doradzają klientom w ich wyborze i oczywiście sprzedają. Warto pamiętać, że w dobie e-czytników księgarz powinien orientować się w nowościach wydawniczych dostępnych w innej formie niż tradycyjna pachnąca drukiem książka.

W tej grupie zawodów jest też **technik archiwista**, który wykonuje prace w archiwum polegające na przyjmowa-

niu, przechowywaniu, porządkowaniu, zabezpieczeniu i udostępnianiu materiałów archiwalnych. Osoby niewidome i słabo widzące, zainteresowane pracą w biurze, mogą wybrać zawód **technik prac biurowych**, który jest dla nich zarezerwowany. Młodzież podejmująca kształcenie w tym zawodzie pomimo dysfunkcji może nabyć wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonywanie pracy biurowej. W tej grupie zawodów jest wymieniany także **technik administracji**, który gromadzi informacje, dokumentację, sporządza sprawozdania, porządkuje akty prawne i dokumenty, prowadzi korespondencję, redaguje pisma urzędowe oraz koordynuje działalność jednostek organizacyjnych, np. w kancelarii, urzędzie.

Jeśli nie praca z papierami, to może z banknotami i towarami? Możesz wybrać zawód: **technik handlowiec**, który polega na organizowaniu i prowadzeniu sprzedaży, zajmowaniu się reklamą i marketingiem, zarządzaniu działalnością handlową w firmie. A może zawód **sprzedawcy** i organizacja sprzedaży towarów? Rynek pracy czeka na profesjonalnych sprzedawców.

Technik ekonomista

Zadania zawodowe:

- prowadzi działalność gospodarczą w firmie;
- oblicza podatki;
- prowadzi sprawy kadrowo-płacowe;
- prowadzi rachunkowość;
- wykonuje analizy i sprawozdania finansowe.

Jeśli...

- jesteś dokładny, spostrzegawczy
  - masz zdolność koncentracji uwagi
  - jesteś gotowy do ciągłego uczenia się
  - masz dobrą pamięć – szczególnie do cyfr
  - masz uzdolnienia rachunkowe
  - umiesz logicznie rozumować
- może wybierzesz zawód technik ekonomista?

Warunki pracy: praca ekonomisty to typowa praca biurowa, wymagająca spędzania czasu za biurkiem i przed komputerem. Warunki organizacji pracy zależą od instytucji. 8-godzinny dzień pracy obowiązuje w bankach i urzędach. W firmach i przedsiębiorstwach prywatnych czas pracy ekonomistów jest różny. Praca jest samodzielna i wymaga odpowiedzialności finansowej.

Kariera edukacyjna

Zawód ten możesz zdobyć w 4-letnim technikum. W trakcie nauki będziesz zdobywał dwie kwalifikacje składające się na ten zawód: *Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji oraz Prowadzenie rachunkowości*. Kształcenie w ramach każdej z tych kwalifikacji zakończone jest zewnętrznym egzaminem zawodowym, którego pozytywny wynik umożliwi Ci otrzymanie dwóch świadectw potwierdzających ww. kwalifikacje, a po ukończeniu szkoły otrzymasz dodatkowo

Z pierwszej ręki

Główny księgowy w dużym przedsiębiorstwie, 25 lat pracy:

Kandydat do pracy w dziale ekonomicznym powinien być zainteresowany gospodarką i polityką, zagadnieniami gospodarki i ekonomiki przedsiębiorstw, mieć zamiłowanie do pracy z danymi liczbowymi oraz do planowania, kalkulowania i organizowania. Powinien mieć umiejętności w zakresie przetwarzania danych, prowadzenia negocjacji, przekonywania.

Z pierwszej ręki

Pani Maria, 2 lata pracy w biurze rachunkowym: *Odpowiada mi taka praca, prowadzę księgowość dwóch średnich firm, księguję faktury, sprawdzam terminy płatności itp. Jestem systematyczna, uważam, że w pracy się pracuje. Wyrabiam się więc na bieżąco, nie muszę zostawać po godzinach, dzięki temu mogę planować spędzanie czasu po pracy.*

dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ale to niejedyna droga.

Jeśli po gimnazjum zdecydujesz się na 3-letnie liceum ogólnokształcące, to w przyszłości chcąc zostać technikiem ekonomistą, możesz podjąć naukę na tzw. kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ), z których każdy będzie obejmował jedną kwalifikację w zawodzie. Po ukończeniu 2 kursów i zdaniu po każdym z nich egzaminu zawodowego otrzymasz dwa świadectwa. Mając świadectwo ukończenia liceum, otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Warto również wiedzieć, że zawód technik ekonomista ma wspólną kwalifikację (*Prowadzenie rachunkowości*) z zawodem technik rachunkowości. Zatem będąc technikiem ekonomistą, możesz dodatkowo zdobyć i potwierdzić kwalifikację *Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych* i zostać technikiem rachunkowości.

Kariera zawodowa

Nabyte umiejętności zawodowe umożliwiają absolwentowi prowadzenie własnej działalności bądź zdobycie zatrudnienia w firmach na wielu stanowiskach, np. księgowy, opiekun klienta banku, specjalista ds. rachunkowości, specjalista ds. płac. W tym zawodzie konieczne jest posługiwanie się nowoczesną technologią oraz korzystanie z komputerowych programów finansowo-księgowych, kadrowo-płacowych.

Perspektywy pracy w zawodzie

Ekonomiści są osobami cenionymi na rynku pracy. Pracodawcy oczekują umiejętności związanych m.in. z polityką zatrudnienia, naliczaniem wynagrodzeń, rozliczaniem ubezpieczeń i podatków, obrotem pieniężnym, sprzedażą, rozliczaniem produkcji, wykonywaniem prac biurowych. Analiza internetowych ofert pracy pozwala stwierdzić, że wzrasta zapotrzebowanie na specjalistów w zakresie księgowości, finansów, obsługi sprzedaży i marketingu.

Technik organizacji reklamy

Zadania zawodowe:

- organizuje oraz prowadzi sprzedaż produktów i usług reklamowych;
- organizuje oraz prowadzi kampanie reklamowe;
- projektuje oraz wykonuje środki reklamowe.

Jeśli...

- jesteś uzdolniony artystycznie, twórczy, kreatywny
  - umiesz abstrakcyjnie myśleć, a do tego
  - szybko pracujesz
  - umiesz przechodzić od jednej czynności do drugiej
  - masz łatwość wypowiedzania się w mowie i na piśmie
  - jesteś samodzielny i cierpliwy
- możesz spróbować swoich sił w reklamie.

Warunki pracy: praca technika organizacji reklamy odbywa się w agencjach reklamowych, w pracowniach wykonujących materiały reklamowe, w sklepach, domach handlowych, na targach i wystawach reklamujących określone towary i usługi. Technik organizacji reklamy kontaktuje się z wieloma kontrahentami i współpracuje z różnymi instytucjami.

Z pierwszej ręki

Właściciel agencji reklamowej, 5 lat funkcjonowania na rynku:

Pracownik reklamy musi być sprawny językowo, zarówno jeżeli chodzi o bezpośrednią prezentację produktu, jak też korespondencję czy kontakty z klientami i współpracującymi agencjami.

Umiejętność przygotowania i przeprowadzenia prezentacji najczęściej przed dużym gronem również jest konieczna.

Kariera edukacyjna

Zawód ten możesz zdobyć w 4-letnim technikum. W trakcie nauki będziesz zdobywał dwie kwalifikacje składające się na ten zawód: *Sprzedaż produktów i usług reklamowych* oraz *Organizacja i prowadzenie kampanii reklamowej*. Kształcenie w ramach każdej z tych kwalifikacji zakończone jest zewnętrznym egzaminem zawodowym, którego pozytywny wynik umożliwi Ci otrzymanie dwóch świadectw potwierdzających ww. kwalifikacje. Po ukończeniu szkoły otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ale to niejedyna droga.

Jeśli po gimnazjum zdecydujesz się na 3-letnie liceum ogólnokształcące, to w przyszłości chcąc zdobyć zawód technika organizacji reklamy, możesz podjąć naukę na tzw. kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ), z których każdy będzie obejmował jedną kwalifikację w zawodzie. Po ukończeniu 2 kursów i zdaniu po każdym z nich egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie otrzymasz dwa świadectwa. Mając świadectwo ukończenia liceum, otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Posiadając świadectwo dojrzałości, można kontynuować naukę na studiach, np. na kierunkach takich, jak grafika komputerowa czy reklama.

Kariera zawodowa

W zależności od struktury organizacyjnej firmy można awansować na menedżera zespołu, kierownika działu reklamy, kierownika czy dyrektora agencji reklamowej. Poza tym specjalista ds. reklamy, zdobywając doświadczenie i uczestnicząc w szkoleniach i kursach, staje się cenionym pracownikiem, co ma wielkie znaczenie, np. przy poszukiwaniu nowych zleceń. Dla odważnych jest możliwość założenia własnej agencji reklamowej.

Perspektywy pracy w zawodzie

Technik organizacji reklamy ma możliwość podjęcia pracy w: agencjach reklamowych, agencjach public relations, działach marketingu i reklamy przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych, biurach ogłoszeń, agencjach scenariuszowych, studiach graficznych, agencjach ds. kontaktów z prasą i kształtowania opinii publicznej. Specjaliści ds. reklamy mogą też współpracować z agencjami, pracując na umowę o dzieło jako tzw. wolni strzelcy. Zapotrzebowanie na dobrą kadrę w tej dziedzinie wzrasta.

Psychozabawa

Czy zawód: technik cyfrowych procesów graficznych jest dla Ciebie?

Technik cyfrowych procesów graficznych	Tak	Nie
1. Czy lubisz pracę z komputerem?		
2. Czy masz zdolności artystyczne?		
3. Czy jesteś osobą komunikatywną?		
4. Czy lubisz uczyć się nowych rzeczy?		
5. Czy dotrzymujesz słowa?		
6. Czy radzisz sobie ze stresem?		
7. Czy umiesz pracować pod presją czasu?		
8. Czy jesteś cierpliwy?		
9. Czy praca w biurze jest interesująca?		
10. Czy jesteś osobą pomysłową?		

Obliczanie wyników:

Za każdą odpowiedź TAK otrzymujesz 1 punkt. Podlicz zdobyte punkty i dowiedz się, czy jest to zawód dla Ciebie.

Punktacja 7–10

Twoje kompetencje wskazują, że jest to zawód, który możesz wziąć pod uwagę w swoich wyborach.

Punktacja 6–4

Możesz rozważać ten wybór, ale zastanów się – być może istnieją zawody lepiej dopasowane do Twoich zdolności i predyspozycji.

Punktacja 3–0

Porozmawiaj z doradcą zawodowym, może uda Ci się znaleźć zawód idealnie pasujący do Ciebie.

Pamiętaj, to tylko psychozabawa!

Zawody fotograficzne, poligraficzne – quiz

Przeczytaj pytania, a następnie zaznacz odpowiedzi.

- Zawód technik fotograf można zdobyć w technikum?
  - tak
  - nie
- Poniższe zadania zawodowe dotyczą fotografa czy fototechnika?
  - wykonywanie prac graficznych przeznaczonych do wydruku
  - przygotowywanie prezentacji graficznych i multimedialnych
  - wykonywanie i wdrażanie internetowych projektów multimedialnych
- Czy część społeczeństwa będzie zmieniać swoje przyzwyczajenia i rezygnować z papierowych wydań gazet na rzecz wydań elektronicznych?
  - tak
  - nie
- W jakim segmencie przemysłu nie zmniejszy się zapotrzebowanie na techniki poligraficzne?
  - w segmencie opakowań
  - w segmencie czasopism kolorowych i codziennych gazet
- Czy absolwent liceum ogólnokształcącego (LO) może zdobyć zawód fototechnika w szkole policealnej?
  - tak
  - nie
- Poniższe zadania:
  - sporządzanie form drukowanych
  - przygotowywanie materiałów, maszyn i urządzeń do procesu drukowania
  - drukowanie nakładu z form drukowych
 to obowiązki zawodowe:
  - drukarza
  - introligatora

Jak Ci poszło udzielenie odpowiedzi? Jeśli celująco, to gratulacje! Jeśli były trudności, to nic się nie stało. Po prostu przeczytaj kolejne strony e-gazetki.

Odpowiedzi:
1. b); 2. b); 3. a); 4. a); 5. b); 6. a)

Zawody związane z fotografią i poligrafią

Jeśli chodzi o zawody związane z fotografią, to mamy na myśli fotografa i fototechnika.

Fotograf wykonuje zdjęcia do legitymacji/dowodów osobistych, zdjęcia portretowe, reklamowe, reportażywo-prasowe, dokumentacyjne, fotokopie pism i dokumentów – w atelier fotograficznym lub w plenerze. Zajmuje się też obróbką fotochemiczną wykonywanych przez siebie lub powierzonych zdjęć. Coraz częściej posługuje się komputerowymi programami fotograficznymi dla dalszego wykorzystania zdjęć, np. w poligrafii. Może wykonywać fotoreportaże dla gazet, agencji prasowych, świadczyć usługi w kryminalistyce, medycynie, astronomii i innych dziedzinach nauki. W jego pracy ważne są zainteresowania techniczne, uzdolnienia artystyczne i manualne. Konieczne są: łatwość rozróżniania barw i form, pamięć wzrokowa, wyobraźnia, oryginalność, cierpliwość, dokładność, staranność i kultura osobista.

Fototechnik jest opisany szczegółowo na stronie 12.

Zakłady poligraficzne oprócz gazet, czasopism i książek drukują też ulotki, papierowe torby, wizytówki, notesy, kalendarzyki kieszonkowe itd.

Od **technika procesów drukowania** oczekuje się zdolności komunikacyjnych, wysokiej kultury osobistej, samodzielności i odpowiedzialności oraz prawa jazdy.

Zwykle uzgadnia on z klientami treść i szatę graficzną tego, co będzie drukowane, czasem zabiega o zlecenia, rozwozi do odbiorców wykonane materiały.

Drukarz to specjalista, który zajmuje się prowadzeniem procesów drukowania na maszynach drukujących. Do jego obowiązków należy m.in.: przygotowanie maszyn i materiałów do procesu drukowania, prowadzenie drukowania nakładu, obsługa maszyn drukujących, a także kontrola i ocena jakości produktów poligraficznych. Obecnie obserwuje się rosnące zapotrzebowanie na specjalistów procesów drukowania w branży poligraficznej.

I jeszcze **intrologator**, który wykonuje oprawy książek, posługując się narzędziami i urządzeniami intrologatorskimi. Przygotowuje materiały (np. płótna, skóry, kartony), obsługuje maszyny i urządzenia, niekiedy szyje ręcznie komplety składek. Może zabezpieczać starodruki oraz zniszczone karty i oprawy książek. Po nabyciu dodatkowej kwalifikacji: *Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej* (np. na kwalifikacyjnym kursie zawodowym), potwierdzeniu tej kwalifikacji na egzaminie zawodowym oraz po uzyskaniu wykształcenia średniego (np. w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych), można uzyskać dyplom **technika procesów intrologatorskich**.

Technik cyfrowych procesów graficznych jest opisany szczegółowo na stronie 13.

Fototechnik

Zadania zawodowe:

- organizuje prace fotograficzne;
- dokonuje zapisu oraz przetwarzania i wizualizacji informacji obrazowej w laboratoriach fotograficznych usługowych, profesjonalnych, przemysłowych;
- zajmuje się obróbką fotochemiczną wykonanych przez siebie lub powierzonych zdjęć;
- przygotowuje projekty multimedialne, wykonuje do nich materiały.

Jeśli...

- masz zainteresowania techniczne, elektroniczne i informatyczne
  - jesteś uzdolniony manualnie
  - nie lubisz rutyny
  - lubisz fotografowanie, kontakty z ludźmi
  - masz wyobraźnię przestrzenną, pamięć wzrokową
  - jesteś dokładny i staranny
- możesz wybrać zawód fototechnik.

Warunki pracy: praca fototechnika odbywa się w pracowniach i w atelier fotograficznych, halach zdjęciowych i montażowych (w których występuje duże zróżnicowanie warunków oświetleniowych), w działach obróbki materiałów fotograficznych (w kontakcie z chemikaliami) lub na wolnym powietrzu podczas wykonywania zdjęć. Czas pracy z reguły jest nienormowany.

Kariera edukacyjna

Zawód fototechnik możesz zdobyć w 4-letnim technikum. W trakcie nauki będziesz zdobywał 2 kwalifikacje składające się na ten zawód: *Rejestracja i obróbka obrazu* oraz *Wykonywanie i realizacja projektów multimedialnych*. Kształcenie w ramach każdej z tych kwalifikacji zakończone jest zewnętrznym egzaminem zawodowym, którego pozytywny wynik umożliwi Ci otrzymanie 2 świadectw potwierdzających ww. kwalifikacje, a po ukończeniu szkoły otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ale to niejedyna droga.

Jeśli po gimnazjum zdecydujesz się na 3-letnie liceum ogólnokształcące, to w przyszłości chcąc zostać fototechnikiem, możesz podjąć naukę na tzw. kwalifikacyjnych kursach za-

Z pierwszej ręki

Właściciel zakładu fotograficznego od 30 lat:
Fotograf i fototechnik powinien mieć smykałkę do robienia reportaży, fotomontaży, wernisarzy i pracy w plenerze. Liczy się zamiłowanie i talent.

Z pierwszej ręki

Pan Tadeusz, fototechnik, 3 lata pracy w prywatnym zakładzie fotograficznym:

Nie zdawałem sobie sprawy, że będę pracować w nienormowanym czasie pracy, że będzie to praca w dzień i w nocy. Nie umiałem naprawiać i konserwować podstawowego sprzętu specjalistycznego, np. lamp błyskowych, obiektywów czy statywów – musiałem się tego nauczyć. Muszę poruszać się w warunkach ciemni fotograficznej, posługiwać się papierem fotograficznym, suszarką i odczynnikami chemicznymi.

wodowych (KKZ), z których każdy będzie obejmował jedną kwalifikację w zawodzie. Po ukończeniu 2 kursów i zdaniu po każdym z nich egzaminu otrzymasz 2 świadectwa. Mając świadectwo ukończenia liceum, otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje.

Posiadając świadectwo dojrzałości, możesz kontynuować naukę na studiach, np. na kierunku fotografia.

Kariera zawodowa

Fototechnik może być zatrudniony w laboratoriach fotograficznych usługowych, profesjonalnych, przemysłowych, w wydawnictwach i drukarniach, telewizji i wytwórni filmowej. Fototechnicy znajdują również zatrudnienie w innych sferach działalności, np. w laboratoriach naukowo-badawczych, kryminalistycznych, medycznych, archeologicznych, archiwach, muzeach itp.

Perspektywy pracy w zawodzie

Fototechnik najczęściej sam musi zadbać o reklamę swoich usług, o pozyskiwanie klientów. Miernikiem awansu w tym zawodzie jest to, że dana osoba jest rozpoznawalna, otrzymuje dużo zleceń, a tym samym staje się niezależna. Możliwości awansu w tym zawodzie są nieograniczone. O tym może decydować miejsce pracy – im bardziej znana agencja reklamowa czy studio, tym większe szanse rozwoju i zdobycia uznania.

Technik cyfrowych procesów graficznych

Zadania zawodowe:

- projektuje i przygotowuje materiały graficzne do procesu drukowania;
- opracowuje publikacje, przygotowuje je do druku;
- przygotowuje i wykonuje projekty multimedialne;
- wykonuje wydruki cyfrowe.

Jeśli...

- masz zainteresowania techniczne, artystyczne
- masz podzielność uwagi, poczucie estetyki
- jesteś spostrzegawczy, systematyczny, cierpliwy, dokładny
- lubisz pracę zespołową i z komputerem

– możesz wybrać zawód technik cyfrowych procesów graficznych.

Warunki pracy: praca w tym zawodzie odbywa się w pomieszczeniach zamkniętych, w których ze względu na sprzęt komputerowy powietrze jest przesycone promieniowaniem jonizującym. Zwykle technik cyfrowych procesów graficznych pracuje 8 godzin dziennie; zdarzają się sytuacje, że trzeba pracować dłużej.

Kariera edukacyjna

Zawód ten możesz zdobyć w 4-letnim technikum. W trakcie nauki w tej szkole będziesz zdobywał 3 kwalifikacje składające się na ten zawód: *Wykonywanie i realizacja projektów multimedialnych, Przygotowywanie materiałów graficznych do procesu drukowania oraz Drukowanie cyfrowe*. Kształcenie w ramach każdej z tych kwalifikacji zakończone jest zewnętrznym egzaminem zawodowym, którego pozytywny wynik umożliwi Ci otrzymanie 3 świadectw potwierdzających ww. kwalifikacje, a po ukończeniu szkoły otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ale to niejedyna droga.

Jeśli po gimnazjum zdecydujesz się na 3-letnie liceum ogólnokształcące, to w przyszłości chcąc zostać techni-

kiem cyfrowych procesów graficznych, możesz podjąć naukę na tzw. kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ), z których każdy będzie obejmował jedną kwalifikację w zawodzie. Po ukończeniu 3 kursów i zdaniu po każdym z nich egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie otrzymasz 3 świadectwa. Mając świadectwo ukończenia liceum, otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Mając zawód technik cyfrowych procesów graficznych, możesz dodatkowo zdobyć i potwierdzić egzaminem kwalifikację *Rejestracja i obróbka obrazu*, a tym samym uzyskać dyplom fototechnika.

Posiadając świadectwo dojrzałości, możesz kontynuować naukę na studiach.

Kariera zawodowa

Technik cyfrowych procesów graficznych może być zatrudniony w szeroko pojętych multimediami: studiach reklamowych, studiach grafiki, studiach fotografii cyfrowej, usługach szkoleniowych (prowadzenie kursów komputerowych), przemyśle (np. wzornictwo przemysłowe), badaniach naukowych (tworzenia modeli, symulacji komputerowych), w zakładach poligraficznych, drukarniach.

Perspektywy pracy w zawodzie

Absolwent może zatrudnić się w jednym z wielu zakładów (zwanym w branży „agencjami”) lub zarejestrować działalność gospodarczą, oferując usługi w zakresie: grafiki wydawniczej i reklamowej, projektowania graficznego, obróbki zdjęć, retuszu oraz w zakresie grafiki artystycznej (np.: wystrój wnętrza, kartki okolicznościowe) i usług takich, jak tworzenie i administrowanie stronami internetowymi, modelowanie 3D, wizualizacja). Na rynku pracy stale wzrasta zapotrzebowanie na profesjonalistów w tym fachu.

Z pierwszej ręki

Marek, stażysta w małej drukarni:
Przy składzie odpowiadam za szatę graficzną drukowanej u nas gazety lokalnej, ulotek reklamowych zamawianych przez firmy. Ostatnio szef oferuje stałym klientom tworzenie i administrowanie stron internetowych, prawdopodobnie będę się tym zajmował. Na razie trenuję na witrynie pracodawcy.

Psychozabawa

Czy zawód technika technologii odzieży jest dla Ciebie?

Technik technologii odzieży	Tak	Nie
1. Czy interesujesz się modą?		
2. Czy doradzasz koleżankom, kolegom w kwestiach ubioru?		
3. Czy masz poczucie estetyki?		
4. Czy jesteś osobą komunikatywną?		
5. Czy dokładność jest Twoją mocną stroną?		
6. Czy masz zdolności manualne?		
7. Czy próbowałeś/aś coś uszyć?		
8. Czy jesteś osobą cierpliwą?		
9. Czy szycie to ciekawe zajęcie?		
10. Czy jesteś osobą pomysłową?		

Obliczanie wyników:

Za każdą odpowiedź TAK otrzymujesz 1 punkt. Podlicz zdobyte punkty i dowiedz się, czy jest to zawód dla Ciebie.

Punktacja 7–10

Twoje kompetencje wskazują na to, że jest to zawód, który możesz wziąć pod uwagę w swoich wyborach.

Punktacja 6–4

Możesz rozważyć ten wybór, ale zastanów się – być może istnieją zawody lepiej dopasowane do Twoich zdolności i predyspozycji.

Punktacja 3–0

Porozmawiaj z doradcą zawodowym, który może Ci pomóc w znalezieniu zawodu dla Ciebie.

Pamiętaj, to tylko psychozabawa!

Czy znasz zawód obuwnik? – quiz

Przeczytaj pytania, a następnie zaznacz odpowiedzi.

1. Czy w zawodzie: obuwnik można kształcić się w technikum?

- a) tak
- b) nie

2. Obuwnik zajmuje się:

- a) wyprawianiem skór,
- b) rehabilitacją stóp,
- c) wykonywaniem butów,
- d) naprawą obuwia.

3. Czy jest ważne, by wybierając zawód obuwnik, myśleć o tym, czy lubi się ludzi?

- a) tak
- b) nie

4. Czy absolwent liceum ogólnokształcącego (LO) może zdobyć zawód obuwnik, w szkole policealnej?

- a) tak
- b) nie

1. b); 2. c); 3. b); 4. b) – w zasadniczej szkole zawodowej lub na kursach.

Jak Ci poszło udzielenie odpowiedzi? Jeśli celująco, to gratulacje! Jeśli były trudności, to nic się nie stało. Po prostu przeczytaj kolejne strony e-gazetki.

Czy wiesz...

Ile specjalizacji składa się na zawód obuwnik? Może być obuwnik: miarowy, przemysłowy, ortopedyczny, obuwnik-szewc.

W Polsce znajdują się dwie wsie o nazwie **Kaletnik**. Jedna położona jest pod Łodzią, a druga na Suwalszczyźnie.

Kto to był Adam Gierdys? – To krawiec ze Szczecinka, który zasłynął jako astronom.

Zawody związane z wyrobami skórzano-włókienniczo-odzieżowymi

Można powiedzieć, że to grupa zawodów „bliskich skórze”.

I tak **garbarz skór** pracuje w zakładach produkcyjnych prowadzących procesy wyprawy skór, w zakładach rzemieślniczych lub zakładach usługowych wykonujących odnawianie wyrobów skórzanych.

Kuśnierz jest kolejnym specyficznym zawodem. Osoby posiadające ten zawód mogą znaleźć zatrudnienie w zakładach rzemieślniczych oraz przedsiębiorstwach produkcyjnych wytwarzających wyroby odzieżowe i galanteryjne ze skór futerkowych, a także wyroby, w których stosuje się łączenie skór futerkowych z innymi materiałami. W ostatnich latach można zaobserwować wyraźny wzrost zapotrzebowania na wyroby futrzarskie, dlatego rynek pracy poszukuje kuśnierzy posiadających odpowiednie kwalifikacje.

W tej grupie zawodów znajduje się też **kaletnik**, który wytwarza ręcznie lub maszynowo wyroby galanteryjne ze skóry, tworzyw sztucznych i materiałów włókienniczych – teczki, torby, walizki, smycze itp. W obecnych warunkach w branży kaletniczej funkcjonuje wiele małych i średnich firm. Analiza internetowych ofert pracy wskazuje na to, że fachowcy w branży kaletniczej należą do grupy poszukiwanych pracowników. Dotyczy to także zawodów: **obuwnik, rękodzielnik wyrobów włókienniczych, krawiec i technik technologii odzieży**.

Trochę inny charakter pracy ma **operator urządzeń w przemyśle włókienniczym**. Obsługuje on i nadzoru-

je maszyny przygotowujące włókna, przędzę i tkaniny, wyprawiające skóry, futra oraz wytwarzające tekstylia, obuwie, wyroby futrzarskie i skórzane.

Technicy należący do tej grupy zawodów to osoby posiadające zarówno umiejętności praktyczne typowe dla danego zawodu, jak i dodatkowe umiejętności w zakresie sporządzania dokumentacji, planowania, organizowania i nadzorowania pracy innych osób.

W każdej z tych grup potrzebne są nieco inne predyspozycje. W garbarstwie przyda się zainteresowanie chemią. W obuwnictwie niedokładność może wyrządzić wiele szkody – bo kto chciałby chodzić w niewygodnych butach? W kaletnictwie bardziej niż gdzie indziej można puścić wodze fantazji, projektując wzory torebek i pasków. Krawcy, kuśnierze i obuwnicy muszą śledzić trendy w modzie. Operatorom maszyn włókienniczych potrzebna jest umiejętność czytania rysunku technicznego i wykonywania powtarzalnych czynności. Natomiast rękodzielnik wyrobów włókienniczych nie zmechanizuje sobie pracy, a dodatkowo musi na bieżąco zastanawiać się, jaki produkt wykonać i gdzie go można sprzedać.

Zawód technik technologii odzieży jest opisany szczegółowo na stronie 16.

Zawód rękodzielnik wyrobów włókienniczych jest opisany szczegółowo na stronie 17.

Technik technologii odzieży

Zadania zawodowe:

- opracowuje dokumentację wyrobów odzieżowych;
- dobiera materiały odzieżowe i dodatki do wyrobów odzieżowych;
- wykonuje modele wyrobów odzieżowych;
- obsługuje maszyny i urządzenia stosowane podczas wytwarzania wyrobów odzieżowych;
- organizuje i kontroluje procesy wytwarzania wyrobów odzieżowych.

Jeśli...

- jesteś osobą cierpliwą, dokładną, staranną, pomysłową
  - umiesz skoncentrować się dłużej na jednym zadaniu
  - masz zmysł estetyczny, poczucie smaku, dobry gust
- to może zainteresuj się zawodem: technik technologii odzieży.

Jeśli dodatkowo...

- interesuje Cię moda
- masz uzdolnienia plastyczne, zamiłowanie do szycia, poznawania nowych technik szycia

– to zdecydowanie pomyśl o tym zawodzie.

Warunki pracy: miejscem pracy jest pracownia, w której samodzielnie lub w zespole innych pracowników szyje się odzież miarową – lub przygotowuje ją do szycia. W dużym zakładzie produkcyjnym będą to: wzorcownia, szwalnia, krojownia, dział przygotowania produkcji, wykończalnia. Można też pracować we własnej pracowni krawieckiej.

Kariera edukacyjna

Zawód ten możesz zdobyć w 4-letnim technikum. W trakcie nauki w tej szkole będziesz zdobywał 3 kwalifikacje składające się na ten zawód: *Wykonywanie usług krawieckich*, *Projektowanie wyrobów odzieżowych* oraz *Organizacja procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych*. Kształcenie w ramach każdej z tych kwalifikacji zakończone jest zewnętrznym egzaminem zawodowym, którego pozytywny wynik umożliwi Ci otrzymanie dwóch świadectw potwierdzających ww. kwalifikacje, a po ukończeniu szkoły otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ale to niejedyna droga.

Jeśli po gimnazjum zdecydujesz się na 3-letnie liceum ogólnokształcące, to w przyszłości chcąc zdobyć zawód technik technologii odzieży, możesz podjąć naukę na tzw. kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ), z których każdy będzie obejmował jedną kwalifikację w zawodzie. Po ukończeniu 3 kursów i zdaniu po każ-

Z pierwszej ręki

Magda, absolwentka technikum technologii dzieży, 5 lat stażu w dużej firmie odzieżowej:
Zajmuję się kontrolą krojenia materiałów odzieżowych, operacji szycia, prasowania. Oceniam jakość wyrobów i kwalifikuję je do ewentualnej poprawki. Opracowuję kolejność operacji dla nowo wprowadzanych sztuk do szycia, czuwam nad pierwowzorem produktu końcowego, przyszywaniem metek do ubrań. Wszystkiego nauczyłam się w pracy, ale podstawy ogólne ze szkoły były konieczne.

dym z nich egzaminu otrzymasz 3 świadectwa. Mając świadectwo ukończenia liceum, otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje.

Warto wiedzieć, że zawód krawiec ma wspólną kwalifikację (*Wykonywanie usług krawieckich*). Zatem będąc krawcem, możesz zdobyć dodatkowo i potwierdzić kwalifikacje: *Projektowanie wyrobów odzieżowych* oraz *Organizacja procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych* i zostać technikiem technologii odzieży. Posiadając świadectwo dojrzałości, możesz kontynuować naukę na studiach.

Kariera zawodowa

Technik technologii odzieży może pracować jako: projektant odzieży, konstruktor odzieży, stylistka wizerunku, technolog, kierownik produkcji, sprzedawca w branży odzieżowej, dekorator wystaw sklepowych. Technik technologii odzieży jest przygotowany do prowadzenia własnej działalności gospodarczej związanej z produkcją odzieży. Może także studiować i rozwijać swoje talenty związane z branżą odzieżową.

Perspektywy pracy w zawodzie

Na rynku pracy brakuje pracowników z branży odzieżowej. Produkcja odzieży w Polsce wchodzi w nowy etap rozwoju, potrzebni są fachowcy, zaangażowani i profesjonalni, potrafiący uszyć odzież na miarę, dokonać poprawek, wykonać modele odzieży zgodnie z projektem oraz zorganizować proces wytwarzania wyrobów odzieżowych.

Rękodzielnik wyrobów włókienniczych

Zadania zawodowe:

- przygotowuje surowce i półprodukty do wytwarzania rękodzielniczych wyrobów włókienniczych;
- wytwarza, konserwuje i przeprowadza renowacje wyrobów rękodzielniczych;
- wykonuje rękodzielnicze wyroby tkane i haftowane, dziane i koronkarskie;
- wykonuje konserwacje i renowacje włókienniczych wyrobów dekoracyjnych.

Jeśli...

- masz dobry wzrok
  - masz zdolności manualne, artystyczne, poczucie estetyki
  - rozróżniasz barwy
  - jesteś osobą cierpliwą, dokładną
  - potrafisz wykonywać czynności powtarzające się i to Cię nie nudzi
- możesz wybrać zawód rękodzielnik wyrobów włókienniczych.

Warunki pracy: praca rękodzielnika jest monotonna (ale niektórym to nie przeszkadza), siedząca, wykonywana w pomieszczeniach zamkniętych. Zwykle to 8 godzin pracy, najczęściej samodzielnej.

Kariera edukacyjna

Zawód ten możesz zdobyć, ucząc się w 3-letniej zasadniczej szkole zawodowej.

W trakcie nauki będziesz zdobywał jedną kwalifikację składającą się na ten zawód: *Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych*. Kształcenie zakończone jest zewnętrznym egzaminem zawodowym, którego pozytywny wynik umożliwi Ci otrzymanie świadectwa potwierdzającego posiadanie ww. kwalifikacji. Po ukończeniu szkoły otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Ale to niejedyna droga.

Jeśli zdecydujesz się na 3-letnie liceum ogólnokształcące, to w przyszłości chcąc zostać rękodzielnikiem wyrobów włókienniczych, możesz podjąć naukę na tzw. kwalifikacyjnym kursie zawodowym (KKZ), z zakresu kwalifikacji *Wytwarzanie, konserwacja i renowacja rękodzielniczych wyrobów włókienniczych*. Po ukończeniu kursu i zdaniu egzaminu zawodowego otrzymasz świadectwo potwierdzające nabycie tej kwalifikacji. Mając świadectwo ukończenia liceum, otrzymasz dodatkowo dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Z pierwszej ręki

Pani Jola, 8 lat temu skończyła zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie rękodzielnika wyrobów włókienniczych w Kościerzynie:

Pracuję w sklepie z tkaninami, akurat było miejsce dla sprzedawcy, przynajmniej znam się na tkaninach i dzianinach, mogę doradzać klientom.

Uzpełniłam średnie wykształcenie, nauczyłam się obsługi kasy, sporządzania raportu i obsługi klienta.

Warto również wiedzieć, że mając zawód rękodzielnik wyrobów włókienniczych, możesz zdobyć dodatkowo zawód technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych, nabywając 2 nowe kwalifikacje (np. na kwalifikacyjnych kursach zawodowych) oraz potwierdzając je na egzaminach zawodowych. Zdobycie dyplomu technika wiąże się jednak z koniecznością posiadania/uzyskania wykształcenia średniego (np. w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych).

Kariera zawodowa

Pracę można zdobyć w pracowniach wyrobów rękodzielniczych, przedsiębiorstwach produkujących wyroby dekoracyjne, w muzeach, pracowniach konserwatorskich i dekoracyjnych oraz w punktach usługowych. Można też założyć własną pracownię. Jeśli ma się pasję, pomysły i szczyptę przedsiębiorczości, może to być ciekawy sposób na życie.

Perspektywy pracy w zawodzie

Możliwości zarobkowania daje założenie działalności gospodarczej, wytwarzanie wyrobów rękodzielniczych i sprzedawanie ich np. w sklepie internetowym, na kiermaszach, festynach itp. Dla osób prowadzących gospodarstwa agroturystyczne lub pensjonaty jest to okazja do prezentowania swoich umiejętności, organizowania zajęć z rękodzielnictwa. Można też prowadzić zajęcia terapeutyczne dla dzieci czy osób niepełnosprawnych. Trzeba być po prostu aktywnym i wykorzystywać dostępne możliwości.

Posmakuj zawód!

Tytuł brzmi ciekawie. Ale o co chodzi? Tekst ten ma na celu zachęcenie Cię do tego, abyś będąc dopiero, albo już (jak wolisz) w gimnazjum, pomyślał o tym, czy można i w jakiś sposób poznać praktycznie, czyli „posmakować” interesujący Cię zawód. Czy są sposoby, które po zastosowaniu zwiększą prawdopodobieństwo, że Twój wybór będzie trafny? No pewnie, że są:

- Rozejrzyj się i poszukaj osób, które wykonują interesujący Cię zawód; porozmawiaj, zapytaj, rozwiejsz swoje wątpliwości.
- Poproś wychowawcę, by zorganizował wycieczkę zawodowca do firmy, która Cię interesuje.
- Sięgnij do filmów o zawodach, zobacz, o co w nich chodzi (patrz: strona 21).
- Pomyśl, czy możesz popracować jako wolontariusz w firmie, o której myślisz, a może nawet marzysz.
- Zaproponuj w szkole, by zorganizowano spotkanie z osobami, które wykonują interesujący Cię zawód.
- Zorientuj się, sprawdź, czy w Twojej okolicy szkoły ponadgimnazjalne mają w swojej ofercie tzw.

lekcje zawodoznawcze (ich celem jest przedstawienie zawodu w sposób praktyczny).

- Korzystaj z tzw. drzwi otwartych w szkołach ponadgimnazjalnych. Zwykle są to prezentacje, pokazy tego, co robi się w danym zawodzie.
- Porozmawiaj ze swoimi nauczycielami; bywa, że wśród nich są przedstawiciele branż, które mogą Cię zainteresować (np. marzysz o byciu informatykiem, porozmawiaj z nauczycielem informatyki w Twojej szkole).
- Bierz udział (jeśli tylko masz możliwość) w konkursach związanych z dziedziną wiedzy, która Cię interesuje (jeśli lubisz uczyć się tego, co w danym zawodzie jest konieczne, to gratulacje!).
- Zwracaj uwagę na to, czego wymaga się od osób chcących wykonywać dany zawód i stawiaj sobie pytanie: „Czy to dla mnie?” Takie teoretyczne „smakowanie zawodu” też się może przydać.
- Jeśli masz inny pomysł, to „smakuj zawód”, do dzieła!

Wywiad z pracownikiem

Julia, pochodzi z Chojnic, skończyła miejsce we technikum ekonomiczne. Od 3 lat mieszka w Gdyni, pracuje w zakładzie produkcyjnym. Często uczestniczy w szkoleniach, rozpoczęła też zaoczne studia na wydziale finansów i rachunkowości.

– *Dlaczego wybrała Pani ten zawód?*

Każda firma, każda osoba prowadząca działalność gospodarczą musi rozliczać się z urzędem skarbowym. Dzięki temu dla księgowych praca znajduje się zawsze i właśnie to najbardziej zmotywowało mnie do wyboru tego zawodu. A im bardziej skomplikowane są przepisy, tym częściej ludzie zgłaszają się do nas po pomoc i to nie tylko w okresie rozliczeń rocznych.

– *Co sprawia Pani satysfakcję?*

Jest powiedzenie „w księgowości nic nie zginie”. Jeśli tylko wszystkie dokumenty są dobrze zaksięgowane, to można wydobyć ze sprawozdań lub różnych analiz praktycznie każdą informację. I właśnie świadomość, że księgowość często jest ostatnią deską ratunku sprawia, że z przyjemnością księguje się kolejny dokument.

– *Co jest trudne w wykonywaniu tego zawodu?*

Zrozumienie i odpowiednia interpretacja przepisów, które napisane są bardzo zawiłym językiem. Dodatkowo różne urzędy skarbowe potrafią różnie interpretować ten sam przypadek.

– *Jak wygląda Pani dzień pracy?*

Dzień pracy księgowej jest dosyć uporządkowany – część czynności musi być wykonana codziennie, część raz w tygodniu lub miesiącu. Tak naprawdę wszystko zależy od ilości przyniesionych dokumentów. Zdarza się, że nad jedną fakturą pracuję godzinę – wszystko zależy od ilości pozycji i stawek VAT. Czasem konsultuję się z koleżankami i wspólnie próbujemy zinterpretować niektóre przepisy. W ostateczności dzwoniemy do Krajowej Izby Podatkowej. Najgorętsze okresy przypadają na początek i połowę miesiąca – wtedy trzeba liczyć się z nadgodzinami, ale zwykle, dzięki odpowiedniej organizacji, wychodzę z pracy o normalnej godzinie.

– *W jaki sposób znalazła Pani pracę?*

Odpowiadając na ogłoszenie. Odbyłam jedną rozmowę kwalifikacyjną, podczas której musiałam wykazać się ogólną wiedzą na temat podatków i finansów. Byłam również sprawdzana pod kątem dopasowania do zespołu.

– *Jaka jest Pani rada dla gimnazjalistów rozważających wybór tego zawodu?*

Nie poddawać się i nie myśleć o tym, że zawód jest nudny, bo to tylko „dłubanie w papierach”. On daje naprawdę dużo możliwości, a polskie prawo i instytucje państwowe skutecznie urozmaicają codzienne obowiązki. Skrupulatność i rzetelność, umiejętność logicznego myślenia oraz podstawowa znajomość języków obcych zapewnią w przyszłości pracę, która wynagrodzi poniesione trudy.

Wywiad z pracodawcą

Marzena, 48 lat, nadzoruje pracę kilkuosobowego zespołu w niewielkiej firmie produkcyjnej.

– *Jak długo pracuje Pani w branży?*
Około 15 lat.

– *Co jest najtrudniejsze?*

Podejmowanie niepopularnych decyzji oraz konieczność dyspozycyjności. Zawsze muszę być w pogotowiu, ponieważ niektóre rzeczy dzieją się niezależnie od zaplanowanego urlopu.

– *Czego oczekuje Pani od kandydata do pracy?*

Przed wszystkim otwartego umysłu i ciekawych pomysłów oraz umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce. Niezwykle ważna jest również umiejętność negocjacji z przełożonym. Nie zawsze mam rację i od swoich pracowników oczekuję, że w takich sytuacjach będą umieli powiedzieć mi, że się mylę.

– *Czego często brakuje absolwentom szkół?*

Odwagi w wyrażaniu własnych poglądów oraz praktycznej znajomości języka obcego choćby w stopniu

komunikatywnym. Od kandydatów oczekuję, że jeśli w CV piszą: znajomość języka angielskiego na poziomie podstawowym, to faktycznie będą mogli z marszu zamienić ze mną kilka słów, udzielić prostych informacji oraz odpowiedzieć na nieskomplikowanego e-maila. Niestety, często zdarza się, że to co na papierze, nie ma pokrycia w rzeczywistości.

– *Czy łatwo jest znaleźć pracownika w tym zawodzie?*

Wbrew pozorom wcale nie jest to takie łatwe. Trudność polega na konieczności posiadania zarówno wiedzy, znajomości języka obcego, jak i predyspozycji do pracy w grupie. Nowy pracownik po prostu musi pasować do zespołu, gdyż przez najbliższe co najmniej kilka miesięcy będzie spędzał w tym towarzystwie dużo czasu, zaś współpraca pomiędzy poszczególnymi osobami musi dobrze przebiegać.

– *Pani rada dla gimnazjalistów wybierających ten zawód?*

Młodym ludziom życzę wytrwałości oraz tego, aby nie zrażali się pierwszymi trudnościami.

Jak „smakować” zawód? – Oto przykłady

Zawody związane z ekonomią, finansami i pracą biurową

- Ekonomista, księgowy, sekretarka, pracownik biurowy – to zawody popularne. Każdy zna takie osoby. Spróbuj rozmawiać z nimi. Jeśli powiesz, że chciałbyś posiedzieć kilka godzin i przyjrzeć się ich pracy, na pewno się zgodzą.
- Poproś znajomą sprzedawczynię w sklepie lub kiosku, aby pozwoliła Ci poobserwować swoją pracę. Zobaczysz, że to nie tylko obsługa klienta, ale też przyjęcie towaru, sprawdzanie zgodności z fakturą, ustalanie cen detalicznych, metkowanie, układanie na półkach, sporządzanie raportu kasowego itd.
- Kiedy robisz zakupy, masz świetną okazję przyjrzeć się pracy sprzedawcy, handlowca.

Zawody związane z poligrafią i fotografią:

- Zorientuj się, kto w klasie zna osobę pracującą w jednym z tych zawodów. Niech ją poprosi o przyjęcie Cię na kilka godzin w swoim miejscu pracy.
- Poproś wychowawcę, aby zorganizował wyjścia do różnych zakładów. Nie musi iść cała klasa – nich idą osoby zainteresowane zawodem.
- Robiąc zdjęcia, zadaj sobie pytanie „Czy mogłaby to być moja praca?”

- Spróbuj coś zaprojektować na komputerze. Jeśli masz do tego smykałkę, porozmawiaj o pracy graficznej z kimś obeznanym, np. ze swoim nauczycielem informatyki.

Zawody skórzano-włókienniczo-odzieżowe:

- Zaproponuj w domu, że zanieziesz buty do naprawy. Skorzystaj z okazji i zapytaj szewca o jego pracę, wykształcenie, klientów itp.
- Podczas jarmarków, kiermaszy lokalnych (regionalnych) wystawiają swoje prace hafciarki, wikliniarze, tkacze. Często pilnując stoiska, pracują nad następną „sztuką”. Spróbuj nawiązać kontakt.
- Jeśli myślisz o zawodzie: krawiec – spróbuj sam/a cokolwiek uszyć. Zorientujesz się, czy to zajęcie dla Ciebie.
- Jeśli masz możliwość, spróbuj doradzić domownikom, koleżankom, kolegom dobór stroju i dodatków.
- Często podczas akcji promocyjnych szkół mających w swoich ofertach zawody odzieżowe są organizowane pokazy prac, projektów – weź w nich udział, sprawdź się.
- Jeśli masz możliwość, wybierz się na targi, wystawę, pokaz odzieży.

Cześć, Gimnazjalisto!

Wszyscy pytają: do jakiej szkoły idziesz? Czy już wybrałeś zawód, szkołę? Założę się, że te i inne pytania padają pod Twoim adresem. Wiem, że podejmowanie decyzji w wieku 15–16 lat może być czymś trudnym. Ale nie niemożliwym... Chyba się zgodzisz?

Co zrobić, by podjąć decyzję optymalną? Usiądź wygodnie i przeczytaj ten tekst. Nie jest zbyt długi, bo zależy mi na tym, aby Cię nie zanudzić!

I. Poznaj siebie

Może to brzmi nieco obco, ale ważne jest, by wiedzieć dużo o sobie, np. o swoich:

Zainteresowaniach

Warto przyjrzeć się swoim zainteresowaniom, ponieważ większość osób zadowolonych z życia, a zwłaszcza z pracy mówi, że sekret ich szczęścia polega przede wszystkim

Z życia wzięte

Asia, III klasa gimnazjum:

Mam problem. Chodzi o moją mamę. Od dawna myślę o tym, jaką wybrać szkołę po gimnazjum. Już od kilku miesięcy, a w zasadzie od lat marzy mi się szkoła samochodowa. Tata prowadzi warsztat mechaniczny samochodowej. Tam czuję się dobrze, czasem pozwala mi coś zrobić. Zapach smaru, brudne ubranie i ręce to nic. Jak uda się naprawić i klient jest zadowolony, to nic więcej nie trzeba. Tata dostrzega to, że samochody mnie interesują. Mama nie chce słyszeć o takim pomysle. Mówi „Popatrz na Jolę, idzie do liceum, potem zostanie kimś”, „Zuzia będzie fryzjerką, a Ty?”, „Skończ żartować, wybierz coś dla dziewczyny”. Ja nie żartuję, a ona tego nie rozumie. Co mam zrobić?

Doradca zawodowy:

Przed wszystkim porozmawiaj z mamą i tatą. Poszukaj w tacie sprzymierzeńca, może uda się Wam przekonać mamę. Powiedz tacie o swoich planach, o swojej pasji. Czy on zna Twoje plany? Przygotuj się do tej rozmowy. Chodzi o to, by mieć argumenty. Nie musisz czuć się źle z tym, że chcesz wybrać coś innego, niż sugeruje Ci mama. Może w Twojej okolicy jest warsztat zatrudniający kobietę? Jeśli tak, to spróbuj namówić mamę na rozmowę z panią w warsztacie. Pamiętaj tylko, by najpierw skontaktować się z tą osobą. Rozmowa powinna odbyć się za jej zgodą. Trzymam kciuki.

kim na tym, że płacą im za to, co uwielbiają robić. Może uda Ci się znaleźć to „coś”, co będziesz uwielbiał robić i jeszcze Ci za to zapłacą.

Uzdolnieniach

Jedni tyrają na szósteczkę i nie zawsze im się to udaje, a inni prawie nic nie muszą robić i mają szóstkę w kieszeni, a dokładniej w dzienniku (różnica w efektach może wynikać z uzdolnień językowych). Zapytasz o przykłady uzdolnień? Z pewnością można do nich zaliczyć: matematyczne, językowe, literackie, interpersonalne, plastyczne, muzyczne, techniczne, sportowe czy organizacyjne. A Ty, jakie masz uzdolnienia?

Umiejętnościach

Może zastanawiasz się (czasami) nad tym, co umiesz robić? Może ktoś Cię już pytał o to, co potrafisz? Jeśli tak, to przypomnij sobie udzielone wówczas odpowiedzi. Jeśli dojdiesz do wniosku, że nie wiele możesz wymienić, to nic takiego. Pomyśl zatem, jakimi umiejętnościami jesteś zainteresowany, co chciałbyś umieć robić. Powodzenia w poszukiwaniach!

Temperamencie

Z pewnością zaważyłeś, że w tych samych okolicznościach ludzie różnie reagują na to samo zdarzenie. Jedni potrafią długo wykonywać monotonne zajęcia, innych po minucie dopada zniecierpliwienie i zniechęcenie. Są osoby niezwykle łatwo nawiązujące kontakt z innymi, ale są też takie, które wolą samotność i własne towarzystwo. Różnice w reagowaniu związane są właśnie z temperamentem. Do jakiej grupy osób Ty należysz?

Zbadaj swoje predyspozycje zawodowe!

TalentGame, czyli Tajemnice Aeropolis
Pobierz grę z <http://talentgamedownload.pl/>

Cechach charakteru

W przypadku cech charakteru mówimy o mocnych i słabych stronach. Na przykład w stosunku do obowiązków: niektóre osoby są systematyczne, skrupulatne, dokładne i sumienne, podczas gdy inne zachowują się bez troski, „spoko”, „na luziku”. A Ty, jaki jesteś?

Stanie zdrowia

Jeśli jesteś pod opieką jakiejś specjalistycznej poradni, to zapytaj lekarza, czy nie ma przeciwwskazań do wykonywania wybranego przez Ciebie zawodu. To też jest ważne!

II. Poznaj zawody

Jeśli interesuje Cię jakiś konkretny zawód, to zachęcam do tego, by dowiedzieć się o nim jak najwięcej. Dowiedz się na początek, co robi osoba wykonująca dany zawód. Potem dowiedz się jeszcze, jakie są wymagania wobec osób zainteresowanych określonym zawodem, w jakich warunkach wykonuje się pracę, jakie trzeba mieć wykształcenie, jakie są szanse na znalezienie pracy. I to tyle!

III. Poznaj ścieżki kształcenia

Ostatni etap Twojej pracy, to wybranie szkoły, która umożliwi zdobycie wymarzonego zawodu. Jeśli nie zdecydujesz się na wybór zawodu bezpośrednio po gimnazjum albo wybierzesz zawód, który jest dostępny dopiero na studiach czy w szkole policealnej, to z pewnością Twoim wyborem może być liceum ogólnokształcące. Ale jeśli już dziś jesteś przekonany/a, że od razu po gimnazjum chcesz zdobyć zawód, to wybierz szkołę zawodową (technikum lub zasadniczą szkołę zawodową). Nawet jeśli najpierw zdobędziesz zawód, potem zawsze możesz uczyć się dalej, również na studiach.

Szkoła zawodowa może być szkołą pozytywnego wyboru!

KOWEziU
KRAJOWY OŚRODEK WSPIERANIA
EDUKACJI ZAWODOWEJ I USTAWICZNEJ

O placówce
Kontakt
BIP

Wersja tekstowa · Wersja WAI

Strona Główna > Strefa ucznia

Strefa ucznia

strefa ucznia

Filmy i spoty

Wybór zawodu

Plakaty - ulotki - broszury

Modernizacja Kształcenia Zawodowego

- Podstawy programowe
- Szkolne plany nauczania
- Przykładowe programy nauczania
- Rekomendowane wyposażenie pracowni
- Pytania i odpowiedzi

KAPITAŁ LUDZKI Projekt systemowe

KIERUNKI MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ PAŃSTWA

strefa ucznia

Drodzy Uczniowie!

Witamy Was w Strefie Ucznia, gdzie znajdziecie wiele informacji pozwalających Wam wybrać ścieżkę edukacyjną.

- Po co ta Strefa?

Jak zapewne wiecie, od września 2012 weszła w życie reforma kształcenia zawodowego.

Reforma stanowi dla Was szansę, ale i wyzwanie. Wymusza zmianę myślenia o zawodzie i budowaniu swojej ścieżki edukacyjnej, która od teraz będzie bardziej elastyczna!

Co to oznacza? Otóż będziecie mogli budować swoją karierę edukacyjno-zawodową zgodnie z Waszymi zmieniającymi się potrzebami, aspiracjami, możliwościami, sytuacją życiową oraz z oczekiwaniami rynku pracy.

A wszystko po to, abyście w przyszłości mogli wykonywać zawód w poczuciu satysfakcji i spełnienia.

- Co tu znajdziesz?

W Strefie znajdziecie wiele informacji dotyczących możliwości kształcenia w szkole, ale i poza nią, na temat zawodów, kwalifikacji oraz zasad „budowania” zawodu oraz ścieżki edukacyjno-zawodowej.

W następnych numerach

Przed nami omówienie kolejnych obszarów zawodowych. Przedstawimy wiele różnorodnych i poszukiwanych zawodów z rozmaitych branż. Być może któryś z tych zawodów to Twoja przyszła profesja? Aby się o tym przekonać, śledź kolejne wydania naszej e-gazetki.

W każdym numerze:

- charakterystyka całego obszaru i poszczególnych grup zawodów
- porady doradcy zawodowego
- wywiad z profesjonalistą – pracownikiem i pracodawcą
- list od rówieśnika – być może masz podobny problem?
Sprawdź, co odpowie doradca!
- ciekawostki, quizy i psychozabawy

Zajrzyj tu do nas koniecznie! 😊

Twoja kariera

Rynek pracy

Rynek edukacji

Twój doradca

Witamy na stronie poświęconej tematyce wyborów edukacyjnych i zawodowych.

Kimkolwiek jesteś - na pewno znajdziesz tu coś dla siebie! Z jednym wyjątkiem - to nie jest strona dla ludzi zdających się na los. Spodobamy się tym, którzy cenią świadomy wybór i biorą życie w swe ręce. Jeśli jesteś Uczniem - to naprawdę dobrze, że tu zaglądasz! Podajemy sposoby na **poznanie siebie** i zaplanowanie dopasowanej do siebie edukacji i kariery, opisujemy w **Informatorze** zawody szkolnictwa zawodowego, podpowiadamy **gdzie znaleźć doradców** zawodowych i jak korzystać z ich pomocy.

W zamian prosimy podzielić się z nami swoją opinią - w **Sondzie** i na **Facebooku**. Interesuje nas jak planujesz karierę i jakie napotykasz trudności. By nie zapomnieć do nas zaglądać - zapisz się na **Newsletter**.

Absolwentom wkraczającym na rynek pracy oferujemy porady z zakresu **poszukiwania zatrudnienia** i **autoprezentacji**, linki do stron z ofertami **praktyk i staży**, informacje **o rynku pracy**.

Rodzicom wyjaśniamy w **Poradniku dla Rodzica** jak pomagać dziecku wybrać zawód by mu nie zaszkodzić :). Nie zapominamy o Uczniach i Rodzicach uczniów mających **specjalne potrzeby edukacyjne** - piszemy jak **pokonywać bariery** na ścieżce edukacji zawodowej i zarządzania karierą.

[Czytaj więcej...](#)

Szukaj...

Znajdź nas na facebook podyskutuj na forum

Materiały dla doradcy

Poradnik Rodzica

Wyszukiwarka zawodów

Czy znasz?

Z pierwszej ręki

Pracownik agencji reklamowej:
Konieczna jest umiejętność pracy w szybkim tempie, często pracuje się pod presją czasu. Ważna jest w tym zawodzie także umiejętność podejmowania trafnych decyzji. Natomiast ze względu na intensywność pracy, różny jej czas, stres związany z presją czasu, niezbędna jest odporność emocjonalna i wytrzymałość na długotrwałą wysiłek.

Z pierwszej ręki

Pani Inga, 15 lat kieruje drukarnią, którą przejęła po ojcu:
Nasza drukarnia jest znana w mieście, od lat w tym samym domu. Jestem do dyspozycji od 8 do 20. Czasem ojciec mi pomaga. Muszę się głowić, aby zarobić na utrzymanie. Tymczasem powstają w okolicy nowe punkty. Właściciele zamiast się wspierać, wykorzystywać maszyny, które już są, i kupować te, których nikt z nas nie ma – robią sobie wzajemnie konkurencję.

Z pierwszej ręki

Właścicielka małego zakładu odzieżowego:
Dla mnie jest ważne, aby osoba umiała wykonywać praktyczne czynności, np.: fastrygowanie poszczególnych elementów odzieży, odwzorowanie formy na materiale, prasowanie, przygotowanie formy na papierze, wykrawanie poszczególnych elementów odzieży z materiałów, zszywanie elementów odzieży.

Z pierwszej ręki

Pani Ania, absolwentka ZSZ w zawodzie rękodzielniczka wyrobów włókienniczych w Kościerzynie:
Zawsze lubiłam coś robić ręcznie, choćby ozdoby choinkowe. Dobrze się składa, że mój mąż pochodzi z rodziny, która zajmuje się plecionkarstwem. Przystosowujemy dom do prowadzenia agroturystyki. Wykonuję drobne rzeczy rękodzielnicze w domu, nie tracę czasu na dojazd, a w dobie internetu i telefonu kupuję towar i sprzedaję wyroby, nie jadąc do miasta. Na razie robię haftowane kołnierzyki, serwetki i obrusy, ale chcę wyposażać się w krosna. Zamierzam zaproponować prowadzenie nauki rękodzielnictwa w naszym domu kultury.

Redakcja: Katarzyna Druczak, Anna Karbowniak

Autor tekstu źródłowego: Halina Nowak, Katarzyna Druczak

Recenzja: Daniel Kukła